

Algemeen

gemeente
HEEZE-LEENDE

Aanbieding programmabegroting 2026

Aanbieding programmabegroting 2026

Geachte leden van de gemeenteraad,

Voor u ligt de begroting 2026-2029. Hierin zijn uw ambities en opgaves vertaald die in het raadsprogramma 2022-2026, de Bestuurlijke visie 2030 en de Omgevingsvisie 2040 staan. In maart 2026 vinden nieuwe verkiezingen plaats en zal de nieuw te vormen gemeenteraad een coalitie- of een raadsprogramma opstellen. De begroting 2026 - 2029 is om deze reden een begroting die beleidsarm is opgesteld en reëel en structureel in evenwicht is voor 2026. Echter vanaf 2027 komen er forse tekorten op ons af. Dit zal tot gevolg hebben dat we ombuigingen moeten realiseren, willen we financieel gezond blijven. Dit zou mogelijk tot keuzes kunnen leiden die, vanuit maatschappelijk oogpunt, pijn kunnen doen. Ook de nieuwe gemeenteraad en het nieuwe college van B&W zullen met het realiseren van hun ambities en wensen, terdege rekening moeten houden met de beperkte, financiële mogelijkheden.

De raadsbesluiten die sinds november 2024 zijn genomen en de circulaire tot en met de meicirculaire 2025 zijn in deze begroting verwerkt. Ook de structurele effecten uit de Bestuursrapportage 2025 zijn voor de periode 2026-2029 meegenomen. De bijdragen aan de verbonden partijen stijgen fors, tot een bedrag ad € 11,0 miljoen, en dat trekt ook een behoorlijke wissel op onze begroting. Uw motie, om de basis van de gemeentelijke organisatie op orde te brengen, hebben we, financieel, vertaald in deze begroting.

De focus ligt op realisatie en afronding van uw raadsprogramma en voorstellen in deze begroting voldoen aan uw bestuurlijke visie 2030 en de Omgevingsvisie 2040. Omdat de thema's uit het raadsprogramma vaak meerdere programma's uit de begroting raken, treft u de te bereiken resultaten en de financiële vertaling daarvan, verdeeld over de programma's aan. Wel is bij elk programma, bij de inleiding van dat programma, expliciet verwezen naar uw raadsprogramma.

Speerpunten voor komend jaar

Dienstverlening en veiligheid

Na de evaluatie van de BOA pilot, is de capaciteitsruimte voor BOA's uitgebreid naar in totaal 2FTE. Door intensiever toezicht willen we o.a. vandalisme aanpakken en BOA's een duidelijke rol geven in de aanpak van ondermijning en duidelijk zichtbaar aanwezig zijn in de wijken.

Voldoende passende en betaalbare woningen

De focus ligt, net als de jaren hiervoor, op het op gang houden van de woningbouw. Dit om voldoende en passende woningen voor onze inwoners te realiseren. Zo zal naar verwachting gestart kunnen worden met de bouw van deelgebied vier van de Bulders in Heeze en Breedvennen in Leende, uiteraard afhankelijk van de procedures die momenteel lopen. Ook de procedures van Wilhelminapark en Vlinderhoeve zijn in voorbereiding door de initiatiefnemers en, afhankelijk hiervan, behandeld worden in 2026. Daarnaast zijn er ook nog diverse kleinere projecten waaraan uitvoering gegeven kan worden. In alle gevallen geldt dat bezwaar en beroep tot flinke vertraging kan leiden.

Duurzaamheid, energietransitie en klimaatverandering

We starten met het ontwikkelen van een (innovatief) lokaal toekomstbestendig energiesysteem. De basis hiervoor leggen we vast in het Warmteprogramma (opvolger van de Transitievisie Warmte) dat we in 2026 gaan vaststellen. De resultaten van de pilot netbewuste wijk Leenderstrip concretiseren we naar een lokaal toekomstbestendig energiesysteem voor Leenderstrip en op basis hiervan ontwikkelen we een visie voor de andere wijken in de gemeente Heeze-Leende. Op gebied van duurzaamheid zetten we een belangrijke stap met het onderzoek van het gasloos maken van Leenderstrip. Ook leggen we in 2026, gelijktijdig met de reconstructie een gescheiden rioolstelsel aan op Ginderover-Somerenseweg en koppelen we het regenwater af van sporthal De Pompenmaker en omgeving.

Transitie landelijk gebied

Als gemeente nemen we deel in Gebiedsgerichte Aanpak (GGA) Strabrechtse Heide, waarbinnen we werken aan een deelgebiedsvisie voor deelgebied de Sterkselsche Aa én GGA Grenscorridor Oost, daarnaast wordt gewerkt aan een gebiedsmemo voor de Vlaamseweg. Ook werken we aan herontwikkelingsplannen van deelnemers aan de Landelijke beëindigingsregeling Veehouderij locaties (LBV), waaronder herontwikkeling van Hazenhurk

Samen bouwen aan toekomstbestendige zorg

Het raadsprogramma richt zich op het welzijn en toekomst van de inwoners van Heeze-Leende. Toegankelijke/passende zorg en bestaanszekerheid voor onze inwoners zijn belangrijke speerpunten. In het meerjarig beleidsplan Sociaal Domein is een aantal ontwikkelingen geschetst die we zien en waar we vol mee aan de slag gaan. We zien zorgaanbieders die het op dit moment moeilijk hebben en dat bij een groeiende vraag naar zorg. We zien een grotere onzekerheid onder inwoners over hun financiële situatie. We zien een toename van de vergrijzing in onze gemeente. En we zien een groter gat tussen wat er nodig is en wat we met de kennis van nu beschikbaar hebben. De beweging van zorg naar preventie is een beweging van lange adem, maar cruciaal om onze inwoners ook op de langere termijn weerbaar en zelfredzaam te houden. En om de zorg op de langere termijn betaalbaar en beschikbaar te houden voor de meest kwetsbare inwoners in onze samenleving. Normalisatie, zelfredzaamheid en een sterke sociale basis zijn belangrijke voorwaarden. In 2026 bouwen we samen met inwoners, maatschappelijke partners en professionals verder aan een stevige sociale verbinding. Dit doen we vanuit drie programmalijnen: Samen sociaal sterk, De beweging van positieve gezondheid en Samen kansen creëren.

Participatiewet

Per 1 januari 2026 gaat de Participatiewet in balans van kracht waar niet de regels, maar de mens centraal staat. De uitgangspunten zijn: menselijke maat, vertrouwen en eenvoud. Met 23 wetswijzigingen worden concrete stappen gezet om de door uitkeringsgerechtigden én uitvoerenden ervaren hardheden weg te nemen, de rechtszekerheid van uitkeringsgerechtigden te vergroten en de professionals voldoende ruimte te geven om hen daarbij te helpen.

Dorpshuizen

In 2026 blijven wij samen met de dorpshuizen in een interactief proces toewerken naar een bedrijfsvoering waarbinnen de maatschappelijke meerwaarde en kosten structureel in balans zijn. Voor de stichtingsbesturen ligt er voor 2026 een opgave om de bedrijfsvoering passend te maken binnen de middelen die door de gemeenteraad beschikbaar zijn gesteld.

Onderwijs

In 2026 zal gestart worden met de de nieuwbouw van de Berkenschutse. En het uitvoeringsprogramma voor het Integrale Huisvesting Plan Onderwijs, Opvang en Zorg, gaan wij met inzet van capaciteit en externe expertise opstellen. Voor de basisschool Dirk Hezius geven we uitwerking aan het voorkeursscenario, dat door de raad is vastgesteld.

Sport

Voor de voetbal- en hockeyvereniging Heeze leggen we in 2026 een voorstel voor met (eventueel) een aantal scenario's passend binnen de vastgestelde kaders.

In goede samenwerking met uw raad, de ambtelijke organisatie, inwoners en via regionale samenwerking hebben wij de overtuiging dat gemeente Heeze-Leende erin blijft slagen om de beoogde doelen en resultaten te bereiken.

Het college van burgemeester en wethouders,

De secretaris,

De burgemeester,

M.C.I. Smits

T.M. Heldens

Inleiding financieel

Meerjarig financieel perspectief

Excel-tabel

Omschrijving	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	Begroting 2029
Bedragen x € 1.000				
Saldo begroting en meerjarenraming exclusief mutatie reserves	-1.557	-988	-1.820	-1.613
Saldo mutatie reserves	1.647	292	298	350
<i>Begrotingssaldo na bestemming</i>	<i>90</i>	<i>-696</i>	<i>-1.522</i>	<i>-1.263</i>
Eliminatie saldo incidentele baten en lasten	177	199	303	109
Saldo begroting en meerjarenraming exclusief incidentele baten en lasten	267	-497	-1.219	-1.154

Omschrijving (toelichting)

De begroting 2026 - 2029 is een begroting die beleidsarm is opgesteld en reëel en structureel in evenwicht is voor 2026. Echter vanaf 2027 komen er forse tekorten op ons af. Dit zal tot gevolg hebben dat we een ombuigingen moeten realiseren willen we financieel gezond blijven. Dit zou mogelijk tot keuzes kunnen leiden die, vanuit maatschappelijk oogpunt, pijn kunnen doen. Het zijn echter keuzes die onvermijdelijk zijn, willen we ook in de toekomst een gemeente zijn die duurzaam is en zich, flexibel, kan aanpassen aan maatschappelijke veranderingen en opgaven. In deze begroting zijn er een aantal verbeterlagen gemaakt om reëel te begroten. Daarbij is ook kritisch beoordeeld of dat bepaalde budgetten ook echt nodig zijn. Een traject van mogelijke ombuigingen zal nodig zijn om onze gemeente financieel gezond te houden.

In 2026 vinden gemeenteraadsverkiezingen plaats. De nieuwe gemeenteraad en het nieuwe college van B&W zullen met het realiseren van hun ambities en wensen, ook terdege rekening moeten houden met de beperkte, financiële mogelijkheden.

Onze weerstandsratio is nu nog goed, maar ambitieuze investeringsplannen leggen een groot beslag op onze solvabiliteit voor de toekomst. En daarbij ook op de, toekomstige, ontwikkeling van ons weerstandsvermogen.

De financiële ontwikkelingen die opgenomen waren in de Kadernota, zoals de Voorjaarsnota en de ontwikkeling van het Btw-compensatiefonds hebben we, op basis van de Meicirculaire geactualiseerd. Dit heeft geleid tot een forse bijstelling van onze beschikbare middelen voor de begroting. De Septembercirculaire 2025 is niet meegenomen in de begroting 2026- 2029.

Door het feit dat wij, voor de toekomst, forse investeringen voorzien, zijn we genoodzaakt om de kapitaalmarkt op te gaan. Als gevolg van het aantrekken van externe financiering stijgen ook onze rentelasten. Onze omslagrente stijgt van 1,5% naar 2,0% vanaf 2026. Een uitgebreide uitleg over de betekenis van de omslagrente verwijzen wij u naar de paragraaf financiering, waarin dit is opgenomen als onderdeel van de renteontwikkelingen. In onze begroting zien we dat geplande investeringen niet altijd volgens planning verlopen en vaak doorschuiven naar een later jaar. Ook op dit punt willen we volgend jaar een aantal verbeterlagen maken. De geplande investeringen en de daarbij aan te trekken externe financiering leggen een grote druk op de solvabiliteit. De toezichthouder heeft een grenswaarde van 20% en Heeze - Leende zit hieronder en bevindt zich inmiddels in de onveilige zone.

Basis op orde

In deze begroting reserveren wij incidentele middelen om de basis op orde te brengen. Dit is een essentiële stap om onze inwoners en de raad goed te kunnen bedienen, en om onze medewerkers een gezonde werkomgeving te bieden waarin kwaliteit centraal staat.

In lijn met de motie is, samen met een externe partner, een eerste aanzet gemaakt voor het opstellen van een plan van aanpak. Er is bewust gekozen voor samenwerking met een externe partij om objectiviteit en deskundigheid te waarborgen. De eerste contouren van het plan zijn op maandag 21 september 2025 gepresenteerd. Deze bevatten een organisatiebrede analyse en een voorstel voor de structuur en invulling van de benodigde doorontwikkeling.

Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar de paragraaf bedrijfsvoering.

Ontwikkelingen investeringen

Voor de periode 2026 -2029 zullen we een aantal grote investeringen realiseren volgens planning. Denk hierbij aan de nieuwbouw van "De Berkenschutse", de reconstructie van "Ginderover", "Samen mee naar de A2", de huisvesting van de "Dirk Heziusschool", de herinrichting van de "Weibossen" en de verbinding "Randweg-Poortmannen". Deze leggen een grote claim op de beschikbare capaciteit van onze ambtelijke organisatie en onze, toekomstige, financiële mogelijkheden. Gevolg hiervan is dat we genoodzaakt zijn om externe financiering aan te trekken om de investeringen te kunnen realiseren.

Ontwikkelingen personeel

Binnen de ambtelijk organisatie hebben wij een aantal vacatures die lastig vervulbaar zijn. Reden hiervoor is de beperkte capaciteit die op de arbeidsmarkt aanwezig is. We hebben inmiddels ook extra ingezet op alternatieven om het tekort aan mensen, structureel, op te kunnen lossen. Als gevolg van het tekort aan personeel is de druk op het huidige personeelsbestand hoog. We hebben aandacht voor het feit dat de druk binnen de perken blijft zodat mensen niet langdurig uitvallen in het arbeidsproces. Een ander aspect is dat de politieke wensen en ambities beperkt gerealiseerd kunnen worden en dat er keuzes gemaakt moeten worden. In de begroting is hier rekening mee gehouden. We hebben in de begroting 2026 - 2029 een realistische inschatting gemaakt welke ambities en wensen wij voor deze periode kunnen uitvoeren op basis van de capaciteitsplanning. Zo wordt de voorspelbaarheid van de begroting verhoogd.

Leeswijzer

Leeswijzer

Achtereenvolgens komt in het algemene gedeelte de begroting 2026 en de meerjarenraming aan bod. Vervolgens de verplichte paragrafen en de financiële begroting.

In gezamenlijkheid bestaat de begroting uit vier hoofdstukken en vier bijlagen:

1. Algemeen

In het hoofdstuk 'algemeen' is naast de aanbieding van de begroting een toelichting op de financiële hoofdlijnen van de begroting opgenomen.

2. Programmaplan

In het programmaplan zijn de programma's beschreven. Het omvat de inhoudelijke keuzes om de ambities te realiseren. Vervolgens staat in het programmaplan aangegeven wat gemeente Heeze-Leende wil bereiken door het benoemen van de hoofddoelstellingen uit het raadsprogramma en de beantwoording van de vragen 'wat willen we bereiken?' en 'wat gaan we daarvoor doen?'.

De programma's zijn evenals in voorgaande jaren verdeeld in thema's en per thema wordt aangegeven wat de kosten en opbrengsten zijn. Per programma zijn de te realiseren doelen zo concreet mogelijk beschreven. Binnen de programma's zijn hierdoor inhoudelijke kaders helder en duidelijk.

Er zijn drie programma's: 'Dienstverlening en bestuur', 'Wonen, bedrijven en recreëren', 'Samen leven en participeren'. Onder programma Dienstverlening en bestuur is ook de verplichte informatie over de algemene dekkingsmiddelen, de overhead, de vennootschapsbelasting en de post onvoorzien opgenomen.

3. Paragrafen

Hier wordt ingegaan op de verplichte paragrafen over lokale heffingen, weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, Wet Open Overheid, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid.

4. Financiële begroting

In het hoofdstuk Financiële begroting is een recapitulatie van de begroting weergegeven. De informatie over de gehanteerde uitgangspunten, de incidentele baten en lasten, reserves en voorzieningen en de geprognosticeerde balans vormen het sluitstuk van deze begroting.

De drie bijlagen bevatten de:

1. Onderliggende cijfers financiële kengetallen
2. Beleidsindicatoren
3. Specificatie baten en lasten per taakveld 2026-2029

Financieel perspectief 2026-2029

Financieel perspectief 2026-2029

Het financieel perspectief start met de meerjarenraming 2026-2028 uit de Begroting 2025. Vervolgens worden alle raadsbesluiten die effect op het begrotingssaldo 2026-2029 opgenomen, zoals de Kadernota en de structurele effecten van de Bestuursrapportage 2025. Ten slotte vindt er een inventarisatie plaats van de laatste ontwikkelingen die effect hebben op de Meerjarenbegroting 2026-2029. Het resultaat leidt tot een sluitende begroting voor 2026. In de jaren daarna is de begroting niet sluitend. Dit wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door het zogenaamde ravijnjaar vanaf 2026 door minder uitkering uit het gemeentefonds vanaf 2026.

Tabel 1.0 Saldo begroting 2026 en meerjarenraming 2026-2029

Bedragen x €1.000

Nr.	Begroting 2026 Meerjarenraming 2027 - 2029	2026	2027	2028	2029
	Boekwerk 2025-2028 (Rv24.53)	-521	251	371	371
	Amendement Kleine ergenissen (Rv24.53)	-100	-100	-100	-100
1	Saldo Begroting 2025 Meerjarenraming 2026 - 2028	-621	151	271	271
	<i>Effect eerste begrotingswijziging:</i>				
	Septembercirculaire 2024 (Rv25.12)	870	1.225	1.481	1.481
	Decembercirculaire (Rv25.12)	66	111	156	156
	Overige wijzigingen 1e begrotingswijziging 2025 (Rv25.12)	-643	-643	-642	-642
2	Saldo begroting per 30-06-2025	-328	844	1266	1266
	Kadernota:				
	Autonome ontwikkelingen kadernota	1.102	174	-220	-143
	Beleidsontwikkelingen	-733	-699	-699	-513
3	Saldo begroting na kadernota 2026-2029	41	319	347	610
4	Bestuursrapportage 2025 structurele effecten	-573	-573	-573	-573
5	Voorjaarsnota Rijk actualisatie na Meicirculaire 2025	-344	-1.016	-1.255	-209
6	Indexering en salarisbegroting	349	261	-130	-513
7	Basis op orde incidentele lasten	-1.455			
	Onttrekking algemene reserve voor Basis op Orde	1.200			
8	Versterken Ruimtelijke ontwikkeling en vergunningen		-110	-185	-185
9	Afval en kostendekkendheid afval	221	277	245	293
10	Vermindering kapitaallasten Mariahoeve	768			
	Terugdraaien onttrekking reserve Mariahoeve door vermindering kapitaallasten	-765			
11	Bijstelling rente- en kapitaallasten naar aanleiding van eerdere P&C producten en actualisatie meerjareninvesteringsplanning	120	-223	-74	-434
	Onttrekking reserve voorbereiding verkabeling nieuwe hoeve				52
	Onttrekking reserve renovatie onderwijs (nieuw) t.b.v. kapitaallasten structureel		4	4	4
12	Collectief vervoer	50	50	50	50
13	Systematiek indexering Jeugd	-25	-128	-239	-416
14	Systematiek WMO Dagbesteding, begeleiding en huishoudelijk hulp	140	-14	-229	-454
15	Verkiezingen	-20	-19	-19	-19
16	Paspoortpiek legesopbrengsten en afdracht Rijksleges	130	147	122	
17	Economische impuls centrum (PM Post in KN2026)	-66	-66		
18	W&I	-115	-115	-115	-115
19	Onderhoudsbijdrage buitensport (PM Post in KN2026)	15	19	24	24
20	Integraal Huisvesting Plan (IHP)	-50			
21	Bouwleges	200	200	200	200
22	Bestuursrapportage GRSA2	149	149	149	149
23	Toeristenbelasting	53	63	66	77
24	Vrijval reserves ten gunste van de Algemene reserve	534			
	Dotatie Algemene reserve	-534			
25	Overige aanpassingen begroting 2026-2029	68	78	89	194
	Saldo begroting 2026 en meerjarenraming 2027-2029	90	-696	-1.522	-1.263
	Incidenteel begrotingsresultaat	-177	-199	-303	-109
	Structureel Begrotingsresultaat	267	-497	-1.219	-1.154
* De Provincie beoordeelt een structureel sluitende begroting voor minimaal 2026. Incidentele resultaten, zoals SPUK Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne dienen uit het structurele saldo te worden gehaald					

Toelichting op hoofdlijnen

Bij de afzonderlijke programma's worden de ontwikkelingen van de begrotingscijfers 2026 ten opzichte van de actuele begroting 2025 toegelicht. In onderstaande passages lichten we de overige mutaties toe zoals de ontwikkelingen over de uitkering van het gemeentefonds op basis van de meicirculaire 2025 en maatregelen om de begroting 2026 sluitend te krijgen.

1. Saldo Begroting 2025 Meerjarenraming 2026 - 2028

In dit hoofdstuk is het verloop van het financieel perspectief 2026-2029 op hoofdlijn weergegeven vanaf de stand in de begroting 2025-2028 die in november 2024 door uw raad is vastgesteld.

2. Saldo begroting per 30-06-2025

Dit is de ontwikkeling van het begrotingssaldo 2026 en gecommuniceerd in de raadsvergadering van 30 juni 2025. De saldi betroffen het startpunt van de Kadernota 2026-2029.

3. Saldo begroting na kadernota 2026-2029

Dit zijn de bedragen die als financieel perspectief zijn opgenomen na vaststellen van de Kadernota 2026 -2029.

4. Bestuursrapportage 2025 structurele effecten

Het effect uit de bestuursrapportage 2025 was voor het jaar 2025 € 140.000 positief. De structurele effecten uit de bestuursrapportage 2025 zijn echter € 573.000 negatief. Een aantal negatieve effecten zijn structureel verwerkt in de volgende jaren, terwijl de reden van het gepresenteerd positieve saldo in 2025 voornamelijk gelegen was in een incidentele meevaller.

5. Voorjaarsnota Rijk actualisatie na Meicirculaire 2025

De voorjaarsnota van het Rijk en de ontwikkeling van de ruimte onder het Btw-Compensatiefonds waren fors negatiever dan de conceptdoorrekening die was opgenomen in de Kadernota. Dit bleek bij publicatie van de Meicirculaire 2025. Het begrotingsjaar 2026 stond en staat te boek als het Ravijnjaar. De miljarden korting op het gemeentefonds in de Voorjaarsnota van het Rijk was gedeeltelijk teruggedraaid. Maar gezien het negatief effect van de meicirculaire lijkt het erop dat het voorgenomen terugdraaien van deze negatieve effecten helaas niet het gewenste effect hebben. Redenen hiervoor zijn dat de middelen van de jeugdzorg meerjarig gekort worden, de effecten BTW compensatiefonds negatief waren en er een aantal maatstaven geactualiseerd zijn wat negatief uitpakt voor onze gemeente.

6. Indexering en salarisbegroting

De indexering is gebaseerd op de uitgangspunten die benoemd zijn in de paragraaf uitgangspunten van de financiële begroting. Daarnaast worden de personele kosten bijgewerkt volgens de laatste stand van zaken. Per 1 januari 2026 is er een loonstijging nominaal van 35 euro. Per 1 juli 2026 een loonstijging van 1,25% en tot slot per 1 januari 2027 een loonstijging van 1,6%. De personele lasten worden toegelicht in de paragraaf bedrijfsvoering.

7. Basis op orde

Voor de basis op orde, vragen wij een incidenteel budget van € 1,455 miljoen. Via dit traject gaan we de financiële functie versterken voor een kwaliteitsimpuls op het gebied van financiële informatievoorziening (kwaliteit, actualiteit en tijdigheid).

8. Versterken ruimtelijke ontwikkeling en vergunningen

We zetten extra personeel in ter versterking van de ruimtelijke ontwikkelingen (leges, verhaal en vergunningen). Hierdoor zullen extra inkomsten worden verkregen en zal het extra personeel zich (deels) terugverdienen.

9. Afval en kostendekkendheid afval

De kosten voor de verwerking van afval zijn fors gestegen, met name voor het storten en verbranden van afval. In combinatie met de gestegen personeelslasten, is de afvalstoffenheffing gestegen. De afvalstoffenheffing is 99% kostendekkend in 2026.

10. Opvang locatie Mariahoeve

In de afgelopen jaarrekening 2024 zijn er mutaties verwerkt die hebben geleid tot het vervallen van de kapitaallasten opvang locatie Mariahoeve. Het voordeel op de kapitaallasten dient in relatie gezien te worden met het vervallen van de reserve locatie Mariahoeve.

11. Bijstelling rente- en kapitaallasten

Voor 2026 hebben we een voordeel op de kapitaallasten als gevolg van het doorschuiven van investeringen. We zien ons echter genoodzaakt externe financiering aan te trekken voor de realisatie van de meerjarige investeringen. Hierdoor stijgt het rente-omslagpercentage vanaf 2026 en zien wij vanaf 2027 hogere kapitaallasten.

12. Collectief vervoer

De voorgestelde structurele aframing van € 50.000 is gebaseerd op de nieuwe tarieven in de nieuwe aanbesteding Taxbus. Ook de vervoervolumes in Heeze-Leende blijven iets achter bij de eerdere ramingen, wat bij gelijkblijvende volumes leidt tot lagere kosten.

13. Systematiek indexering Jeugd

De indexatie van de jeugdbudgetten is in de begroting cumulatief verwerkt in de meerjarenraming, wat leidt tot een realistisch beeld van de structurele uitgaven. Op deze manier proberen we te voorkomen dat in de toekomst aanvullende bijstellingen noodzakelijk zijn.

14. Systematiek WMO Dagbesteding, begeleiding en huishoudelijk hulp

Op de maatwerkvoorzieningen Huishoudelijke Ondersteuning, Individuele begeleiding en Dagbesteding zien we verschuivingen. Bij huishoudelijke ondersteuning wordt in 2026 de maatregel 1 keer per 2 weken verder ingebed, welke financiële voordelen heeft. Daarnaast is er een hoger tarief in de huidige overeenkomst opgenomen waardoor de kosten verder verhoogd worden, er is ook een groei van het aantal cliënten omdat er sprake is van een vergrijzende samenleving.

Bij begeleiding en dagbesteding zien we een afname (uitstroom naar de Wet Langdurige Zorg) van cliënten die vooraf geprognostiseerd zijn, waardoor hier juist een financieel voordeel ontstaat. In totaal komt het in 2026 tot een voordeel van 180.000 euro. Hiermee hebben we de taakstelling bij Begeleiding behaald en komen op een effectieve besparing in 2026 van € 140.000. Echter uitgaande van een voorspelmodel voor het aantal verwachte cliënten en de verwachte indexeringen is er voor de structurele begroting meer gereserveerd.

15. Verkiezingen

Gezien de recente ontwikkelingen van een demissionair kabinet en aankomende verkiezingen verwachten we structureel meer nodig te hebben.

16. Paspoortpiek legesopbrengsten en afdracht Rijksleges

De eerder in de bestuursrapportage 2025 gemelde ontwikkeling is structureel opgenomen in de begroting 2026.

17. Economische impuls centrum

In de Kadernota 2026 is onder de noemer "Economische impuls centrum" aangekondigd dat de intensivering van bedrijfscontacten doorgaat. In de memorie van toelichting bij de Kadernota 2026 is al benodigd budget € 66.000,- voor 2026 en € 66.000,- voor 2027 genoemd.

In de begroting 2026 intensiveren wij de samenwerking met bedrijven op bedrijventerrein De Poortmannen verder. Dit heeft als doel de inrichting van een structuur voor parkmanagement. Daarnaast starten wij een gegevensproject met winkeliers in Heeze met als doel hieruit een nieuwe en nauwere samenwerking te krijgen. In 2026 en 2027 financieren wij die genoemde inspanningen met het genoemde jaarlijkse budget van €66.000. Die twee jaren gebruiken wij om een besluit te nemen over een structurele samenwerking, met de benodigde invulling en financiering. Over de vorderingen en besluitvorming bericht het college, zodat in de begroting 2028 een besluit over benodigde structurele financiering aan bod komt.

18. W&I - Inburgering en Bijzondere bijstand/minimavoorzieningen

Inburgeraars die reiskosten maken krijgen deze vergoed, net zoals personen die een re-integratietraject volgen. Tot 2024 werden deze reiskosten ten laste gebracht van de SPUK-inburgering. Bij de controle voor de jaarrekening 2024 is door de nieuwe accountant geadviseerd dat deze kosten niet meer via de SPUK-inburgering gedeclareerd mogen worden bij het Rijk. Dit betekent dat de reiskosten ten laste komen van de algemene middelen van de gemeente. De financiële consequentie vanuit de jaarrekening 2024 is in de begroting 2026 structureel meegenomen.

Middels de kadernota is al € 11.580 structureel beschikbaar gesteld. De kosten voor het Breed Minimabeleid 2028-2027 scenario 1 bedragen € 43.350.

In de Kadernota 2026 is al rekening gehouden met € 11.580 structureel dit was op basis van een inschatting, door het vergroten van het bereik van onze minimaregelingen. Met de verwachte toename van het bereik van de minimaregelingen nemen ook de uitgaven toe. Een vergroting van de begroting met 10% zorgt ervoor dat meer inwoners de minimaregelingen weten te vinden. Hierdoor zal de begroting structureel met € 31.770 structureel toenemen.

19. Onderhoudsbijdrage buitensport

De MOP-bijdragen worden per 1 juli 2025 geïndexeerd met het consumenten prijsindex (CPI), conform de afspraken in de gebruikersovereenkomsten. Daarnaast zijn de begrotingsbudgetten kritisch geanalyseerd in vergelijking tot de werkelijke uitgaven. Dit heeft geleid tot een structureel voordelig financieel effect in de begroting 2026.

20. Integraal Huisvesting Plan (IHP)

In 2026 inventariseren wij welke opgaven er nog liggen vanuit het Integraal Huisvesting Plan en de acties die hierin gewenst zijn. Op basis van deze inventarisatie bepalen wij in hoeverre deze nog een vertaling dient te krijgen in een uitvoeringsprogramma. Voor het uitvoeren van de inventarisatie en eventuele vervolgacties verwachten wij een uitvoeringsbudget nodig te hebben ter hoogte van € 50.000,-

21. Bouwleges

Het aantal aanvragen, de aard en de omvang daarvan en/of het moment van indienen, laat zich niet exact, op voorhand, plannen. Op basis van de ervaringen die we tot nu toe onder de Omgevingswet hebben opgedaan verwachten we conform de huidige trend vanaf 2026 € 200.000,- structureel meer bouwleges te ontvangen.

22. Bestuursrapportage GRSA2

Het structurele positieve saldo uit de bestuursrapportage van de GRSA2 ontstaat voornamelijk, doordat de indexering ad 6,7% dat in 2025 is toegepast aanzienlijk hoger is dan de uitkomsten van de nieuwe CAO. De indexering van 2025 was meerjarig verwerkt in de daaropvolgende begrotingsjaren en dit wordt met deze aanpassing weer teruggedraaid.

23. Toeristenbelasting

Voor hotelovernachtingen zijn de tarieven van de toeristenbelasting verhoogd.

24. Vrijval reserves Duurzaamheid, HSL NET en Volkshuisvesting ten gunste van de Algemene reserve

Voorgesteld is om de reserves kwaliteitsimpuls personeel, organisatieontwikkeling, HSL-net, duurzaamheid en volkshuisvesting vrij te laten vallen ten gunste van de algemeen reserve.

25. Overige aanpassingen begroting 2026-2029

De overige aanpassingen hebben betrekking op diverse kleine aanpassingen in het kader van reëel ramen. De aanpassingen hebben een positief effect op het saldo.

Meerjareninvesteringsplanning 2026-2029

Omschrijving (toelichting)

Tabel 12.0 Meerjarig investeringsplanning 2026-2029

Bedragen x €1.000

Excel-tabel

Kredietnummer	Beschikbaar gesteld investeringsbudget	Begrotingswijzigingen 2026 **	Beschikbaar gesteld investeringsbudget na wijziging	Verwachte bestedingen t/m 2025 (indicatie)	Restant Krediet	Verwacht jaargereedmelding
Sportvoorzieningen						
Multifunctionele accommodatie Lambrek (75020501)	762		762	20	742	2026
Sporthal de Pompenmaker GO 2026	270	100	370		370	2026
Sporthal de Pompenmaker GO 2026	190		190		190	2026
Sporthal de Pompenmaker GO 2026*		154	154		154	2026
Gymzaal Leenderstrijp Duurzaamheidsinvestering	85	12	97		97	2026
Gymzaal Leenderstrijp GO		38	38		38	2026
Gemeentelijke gebouwen						
Brandweergarage Leende GO 2026	90	31	121		121	2026
Brandweergarage Leende GO 2027*		68	68		68	2027
Brandweergarage Leende GO 2026*		31	31		31	2026
Brandweergarage Leende Duurzaamheidsinvestering	166	139	305		305	2026
Gemeentehuis GO*		139	139		139	2026
Gemeentehuis GO*		40	40		40	2028
Gemeentehuis GO*		64	64		64	2026
Gemeentehuis GO*		13	13		13	2028
Nieuwbouw De Berkenschutse	6.859		6.859	120	6.739	2029
Huisvesting Dirk Heziusschool			50		50	2026
Huisvesting Dirk Heziusschool	3.624		3.624		3.624	2028
Klaslokalen basisschool Trumakkers*		110	110		110	2026
Aanpassing Valentijn	26		26		-145	2028
Werf GO*		15	15		15	2026
Werf GO*		78	78		78	2026
Duurzaamheidsinvesteringen Werf 2027	157	43	200		200	2027
Duurzaamheidsinvesteringen Werf 2028		40	40		40	2028
MFA Leende (dorpshuis) GO*	63		63		63	2026
Schammert gebouwaanpassing tbv spreekurenplein*		20	20		20	2026
Maartenshuis*		100	100		100	2026
Maartenshuis*		2.000	2.000		2.000	2029
Openbare ruimte						
Reconstructie Ginderover	1.610		1.610	94	1.516	2026
Investeringsbudget 2026	400		400		400	2026
Investeringsbudget 2027	400		400		400	2027

Kredietnummer	Beschikbaar gesteld investeringsbudget	Begrotingswijzigingen 2026 **	Beschikbaar gesteld investeringsbudget na wijziging	Verwachte bestedingen t/m 2025 (indicatie)	Restant Krediet	Verwacht jaargereedmiding
Investeringsbudget 2028	400		400		400	2028
Investeringsbudget 2029*		400	400		400	2029
Uitvoering openbaar verlichtingsplan 2026		35	35		35	2026
Uitvoering openbaar verlichtingsplan 2026	70	-35	35		35	2026
Uitvoering openbaar verlichtingsplan 2027		41	41		41	2027
Uitvoering openbaar verlichtingsplan 2027	175	-41	134		134	2027
Uitvoering openbaar verlichtingsplan 2028		43	43		43	2028
Uitvoering openbaar verlichtingsplan 2028	339	-43	296		296	2028
Uitvoering openbaar verlichtingsplan 2029		31	31		31	2029
Uitvoering openbaar verlichtingsplan 2029	329	-35	294		294	2029
Riolering (diverse nummers) 2026	1.412	244	1.656		1.656	2026
Riolering (diverse nummers) 2027	1.452	536	1.988		1.988	2027
Riolering (diverse nummers) 2028	1.288	125	1.413		1.413	2028
Riolering (diverse nummers) 2029*		1.496	1.496		1.496	2029
Herinrichting Oudemolen	919		919	785	134	2026
Reconstructie Leenderweg (72100122)	50		50		50	2026
Reconstructie Leenderweg (72100122)	584		584		584	2028
Herinrichting Geldropseweg	182		182	77	105	2026
Herinrichting Geldropseweg	731	-50	681		681	2027
Herinrichting Geldropseweg		50	50		50	2026
Kapelstraat-Jan Deckerstraat flankerende maatregelen	150		150	15	135	2027
Rotonde Geldropseweg	800		800	29	771	>2029
Verharden Kloosterlaan	1.200		1.200	169	1.031	2028
Voetpad Valkenswaardseweg	85		85		85	>2029
Centrumontwikkeling Heeze	1.200	-918	282		282	2027
Centrumontwikkeling Heeze	200	918	1.118	218	900	2026
Fietspad Leende-Sterksel	2.300		2.300		2.300	>2029
Gemeentehuisplein Heeze (plein en tuin)	200		200		200	2026
Gemeentehuisplein Heeze (plein en tuin)	200	-50	150		150	2027
Verbeteren fietspaden Leenderweg	225		225	208	17	2026
Samen mee naar de A2	2.000		2.000		2.000	2026
Herinrichting openbare ruimte Weibossen wijk 1	3.760		3.760		3.760	>2029

Kredietnummer	Beschikbaar gesteld investeringsbudget	Begrotingswijzigingen 2026 **	Beschikbaar gesteld investeringsbudget na wijziging	Verwachte bestedingen t/m 2025 (indicatie)	Restant Krediet	Verwacht jaargereedmiding
Herinrichting openbare ruimte (Engelse tuin en Broekakkers)	590		590		590	>2029
Verkabeling Nieuwe Hoeve	260		260		260	2028
Dorpsplein Leende	750		750		750	>2029
Fietspad Geldropseweg	750		750		750	2.029
Verbinding Randweg-Poortmannen	150	700	850	21	829	2029
Verbinding Randweg-Poortmannen	3.850	150	4.000		4.000	>2029
Verbinding Somerenseweg-Industrieweg	540		540		540	2.026
BOR applicatie aanschaffen*	-	120	120	-	120	2026
Middelen en diversen						
Diversen 2026	39	-18	21		21	2026
Diversen 2027	189	-93	96		96	2027
Diversen 2028*		314	314		314	2028
Diversen 2029*		23	23		23	2029
* Nieuw aan te vragen krediet						

* Nieuw aan te vragen krediet

** Wijziging van het totale krediet in 2026

Nadere toelichting op de investeringen in 2026

Het Meerjarig Investeringsplanning geeft een overzicht van de geplande investering voor de jaren 2026 tot en met 2029. In deze begroting zijn diverse aanpassingen doorgevoerd in het investeringsprogramma, zowel qua omvang als in tijdsplanning. Per investering wordt in kolom "begrotingswijzigingen 2026" aangegeven welke mutatie heeft plaatsgevonden ten opzichte van vorige begrotingsstand.

Wij geven hieronder een toelichting op de belangrijkste ontwikkelingen en keuzes:

Nieuw aan te vragen krediet

Meerjarig onderhoudsplan 2026

Op basis van het geactualiseerde Meerjarig Onderhoudsplan (MJOP) is gebleken dat voor diverse gemeentelijke gebouwen op korte en middellange termijn investeringen noodzakelijk zijn om de kwaliteit, veiligheid en functionaliteit te waarborgen. De Meerjarig Onderhoudsplan 2026 wordt middels een aparte raadsvoorstel ter vaststelling gesteld.

Klaslokalen basisschool Trumakkers

Het realiseren van 2 klaslokalen middels interne verbouwing, waarmee een onbenutte ruimte functioneel geschikt wordt gemaakt om de leerlingengroei van basisschool de Trumakkers te kunnen faciliteren.

Schammert gebouwaanpassing tbv spreekurenplein

Op basis van de nieuwe subsidierelatie neemt de gemeente investeringen in het gebouw voor haar rekening, mits deze bijdragen aan het maatschappelijk nut en een verbetering van het gebruik en de maatschappelijke functie faciliteren.

Maartenshuis

Na de aankoop van de Rafaelschool eind 2024 voeren we in 2025 een herbestemmingsonderzoek uit voor de Rafaelschool, samen met het St. Maartenshuis. In 2026 werken we het voorkeursscenario verder uit. Hiervoor is een voorbereidingskrediet van € 100.000,- opgenomen. Er is nog geen raming voor de herontwikkeling van de beide panden. Als uitgegaan wordt van het minimale scenario van renoveren/verduurzamen, moet rekening worden gehouden met kosten van 2 tot 3 miljoen in 2029.

Bijstelling van bestaande ramingen

Wegens prijsontwikkelingen en actualisatie van programma's zijn kredieten bijgesteld.

Tijdelijke verschuivingen in uitvoering

Verschillende projecten zijn in de tijd verschoven. Dit komt door vertragingen in de voorbereiding en/of afhankelijkheid van externe partijen.

